

EKOLOGINIO (ŽALIOJO) TURIZMO POTENCIALO TERITORIJOS UKMERGĖS RAJONE

*Virginija Atkocevičienė, Jolanta Valčiukienė,
Daiva Juknelienė, Neringa Matulionytė,
Aleksandro Stulginskio universitetas*

SANTRAUKA

Šiais laikais turizmo sektorius vystosi itin sparčiai, o turistų srautai visame pasaulyje vis didėja. Siekiant darnos su gamta, populiarėja ekologinis (žaliasis) turizmas. Ekologinis (žaliasis) turizmas – turizmo rūšis, kada pagrindinis kelionės tikslas yra stebėti gamtos ir vietos kultūros apraiškas, nedarant neigiamo poveikio aplinkai ir suteikiant vietos gyventojams galimybę užsiimti socialine ir ekonomine veikla. Lietuvoje potencialo tokiam keliavimui yra labai daug, nes turime daug natūralios, saugomos gamtos, žmogaus nepaliestų zonų, galimybių laisvai stebėti aplinką. Lietuvių, kaip ir dalies europiečių, kultūros šaknys, tradicijos, papročiai yra artimai susiję su gamtos dėsniais. Lietuvoje turime piliakalnių palikimą, Kuršių neriją, unikalius etnografinius kaimus, agrarinę kultūrą, susijusią su žemės dėsniais – jos stebėjimu. Didžiausio turistinio potencialo teritorijos, kuriose prioritetą teikiama ekologinio (žaliojo) turizmo plėtrai, numatytos 5 regionuose: Pajūrio, Dzūkijos, Rytų Aukštaitijos, Žemaitijos aukštumų ir Nemuno žemupio. Šiame straipsnyje pateikta Ukmergės rajono gamtos išteklių pritaikymo ekologiniam (žaliajam) turizmui analizė.

Reikšminiai žodžiai: turizmas, ekologinis (žaliasis) turizmas, gamtos ištekliai.

DOI: <http://dx.doi.org/10.15823/ge.2017.3>

ĮVADAS

Turizmo sistema yra itin sudėtinga, kadangi turizmas yra plati socialinės-ekonominės veiklos sritis, apimanti ne tik veiklas, padedančias įgyvendinti turistų kelionės tikslus, bet ir visą paslaugų verslą (transportą, draudimą, sveikatos priežiūrą, finansines ir kitas paslaugas) (Turizmo., 2010). Kita vertus, turizmas – tai mokslas apie žmones, kurie keliauja už savo gyvenamosios vietovės ribų, taip

pat apie pramonę, kuri reaguoja į žmonių poreikius, bei jų abiejų įtaką priimančios šalies socialinei, kultūrinei, ekonominei ir fizinei aplinkai (Jafari, 2000).

Dėl didėjančio turizmo populiarumo ir didesnių turistų srautų visame pasaulyje yra itin svarbu visą turistinę pramonę padaryti kuo mažiau kenksmingą aplinkai. Dėl šios priežasties pasaulyje vis populiariesnis tampa ekologinis (žalasis) turizmas.

Ekologinio (žaliojo) turizmo pradžia įtakos turėjo neigiamas masinio turizmo poveikis, kuris sparčiai progresavo ne tik miestuose ir kurortuose, tačiau ir atokiuose natūralios gamtos plotuose, neurbanizuotose teritorijose, nekreipiant dėmesio į žalingą poveikį aplinkai (McGahey, 2012).

Visuotinė ekologinio (žaliojo) turizmo pradžia yra laikomi 1983-ieji metai. Tuo metu H. Ceballos-Lascurainas suformulavo ir pirmąjį ekologinio (žaliojo) turizmo apibrėžimą. Jis teigė, kad ekologinis (žalasis) turizmas – tai turizmas į mažai žmogaus palietas ir neužterštas vietas siekiant pažinti, patirti, pasidžiaugti natūraliais vietovaizdžiais su laukiniais augalais, gyvūnais ir visomis kultūros apraiškomis (Birgelytė ir kt., 2008).

Intensyvesnė ekologinio (žaliojo) turizmo plėtra pastebima tik nuo 1990 m. Ekologinis (žalasis) turizmas suprantamas kaip kompleksinis, įvairiapusis reiškinys, darantis itin mažą poveikį natūraliai gamtai ir gamtos ištekliams, įtraukiantis vietines bendruomenes, puoselėjantis vietines kultūras ir tradicijas, teikiantis finansinę naudą vietiniams gyventojams ir atliekantis edukacinę bei sveikatinimo funkciją (Drumm et al., 2002).

Lietuvos turizmo plėtros 2014–2020 m. programoje ekologinis (žalasis) turizmas apibrėžiamas kaip turizmo rūšis, kada pagrindinis kelionės tikslas – stebėti gamtos ir vietos kultūrinės apraiškas, nedarant neigiamo poveikio aplinkai ir suteikiant vietos gyventojams galimybę vykdyti socialinę ir ekonominę veiklą. Tokia turizmo rūšis apima kaimo turizmo paslaugas, lėtąjį, edukacinį ir aktyvųjį turizmą (dviračių, vandens, pėsčiųjų, kitokį) ir keliavimą gamtos aplinkoje, kada yra naudojamos savo fizinės ir dvasinės jėgos arba siekiama jas atgauti.

Ekologinio (žaliojo) turizmo plėtros Lietuvoje pagrindas yra gana natūralus kraštovaizdis, gamtos vertybių gausa, savitas pajūrio regionas, pradėta formuoti pažintinio turizmo infrastruktūros sistema nacionaliniuose ir regioniniuose parkuose. Esminė žaliojo turizmo produktų paklausos sąlyga yra patrauklus viešosios turizmo infrastruktūros (turizmo maršrutų, trasų, takų) ir aptarnavimo paslaugų kompleksas (Lietuvos..., 2014).

Ekologinis (žalasis) turizmas labai prisideda prie gamtos ir kultūros paveldo išsaugojimo, taip pat įtraukia vietas bendruomenę į įvairios veiklos planavimą

bei įgyvendinimą, atlieka edukacinę funkciją – lankytoji suteikiama galimybė pažinti gamtos ir kultūros paveldą. Ši turizmo rūšis labiausiai tinka pavieniams keliautojams arba nedidelėms jų grupėms (Birgelytė ir kt., 2008).

Išskiriami ir svarbiausi ekologinio (žaliojo) turizmo principai, kurių turi būti laikomasi planuojant ir užsiimant žaliojo turizmo veikla:

- 1) išsaugoti gamtinių rekreacinių teritorijų biologinę įvairovę;
- 2) gerinti regionų, kuriuose plėtojamas ekologinis (žaliojo) turizmas, ekonominį stabilumą;
- 3) kelti visų ekologinio (žaliojo) turizmo veiklos dalyvių ekologinę kultūrą;
- 4) išsaugoti rekreacinių teritorijų etnografinį statusą (Astromskienė ir kt., 2007).

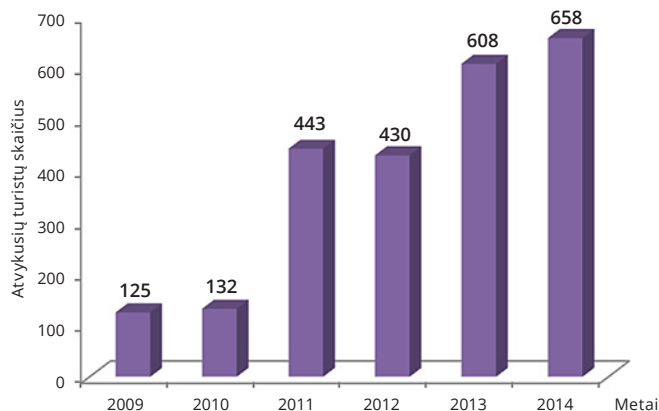
Gamtos ištekliai gali būti skirstomi į grupes pagal įvairius požymius. Pagal gamtos išteklių pagrindines savybes ir jų atsikūrimo galimybes šie ištekliai gali būti: 1) sąlygiškai nekintantys gamtos ištekliai; 2) atsikuriantys gamtos ištekliai; 3) neatsikuriantys gamtos ištekliai (Juknys, 2002).

Lietuvos gamtos ištekliai dar yra skirstomi pagal visuomeninę svarbą ir aplinkosaugos problemų pobūdį. Taip išskiriamos keturios grupės: 1) pajūrio; 2) miškingų, ežeringų rajonų; 3) upių slėnių; 4) priemiestinių zonų (Lietuvos..., 2000).

Šio straipsnio **tikslas** – išanalizuoti Ukmergės rajono gamtos išteklių pritaikymą ekologinio (žaliojo) turizmo plėtrai. Tikslui pasiekti buvo tirti gamtiniai objektai, taikyti informacinės ir mokslinės literatūros, statistinių duomenų analizės metodai, atliktas gamtos išteklių ir jų pritaikymo ekologiniam (žaliajam) turizmui vertinimas.

UKMERGĖS RAJONO GAMTOS IŠTEKLIŲ TERITORIJOS EKOLOGINIAM (ŽALIAJAM) TURIZMUI PLĖTOTI

Turizmas Lietuvoje tampa vis populiarešnis. Mūsų šalyje turizmo sritis išvystyta taip, jog čia gali lankytis tiek ramų, tiek aktyvų poilsį mėgstantys turistai. Pagrindinės Lietuvos atvykstamojo turizmo tikslinės rinkos buvo ir yra Europos valstybės, iš kurių paskutinius 10 metų į Lietuvą atvyksta daugiau nei 94 procentai visų turistų. Per visą analizuojamąjį laikotarpį, 2014 m., lyginant su 2009 m., vietinių turistų skaičius padidėjo 4,39 proc. 1 paveiksle pateikiama į Ukmergės rajoną atvykusių turistų srautų statistika.

1 pav. Atvykusių turistų skaičius 2009–2014 m. Ukmergės rajone
(šaltinis: Viešosios..., 2014)

Pastebima, kad didėja atvykusių turistų skaičius. Lyginant 2014 m. su 2009 m., turistų skaičius padidėjo daugiau nei 5 kartus.

Ukmergės rajone itin daug lankomų gamtos objektų. Analizei atlikti pasirinktos 4 sritys:

- 1) dvarai ir parkai;
- 2) piliakalniai;
- 3) vandenys ir aktyvus vandens turizmas;
- 4) kaimo turizmo sodybos ir edukaciniai centrai.

Ukmergės rajone žemės nėra derlingos – vyrauja priemoliai ir priemoliai. Daugiau nei pusę rajono teritorijos sudaro žemės ūkio naudmenos (55,89 proc.), trečdalį teritorijos (33,47 proc.) – miškai. Tik 3,63 proc. užima kita žemė (želdiniai, pelkės, pažeista ir nenaudojama žemė), 3,12 proc. – užstatytos teritorijos, 2,38 proc. – vandenys ir 1,51 proc. – keliai.

Ukmergės rajonui būdinga nemaža gamtos išteklių įvairovė, kultūros vertybių ir istorinių objektų gausa. Kultūros paveldo departamento duomenimis, rajone yra 50 archeologijos paveldo objektų, 114 dailės paveldo objektų, 36 istorijos paveldo objektai, 60 kultūros paveldo objektų, iš kurių net 54 yra valstybės saugomi kultūros paveldo objektai.

Šiame rajone taip pat yra 4 muziejai, 17 dvarų, 10 urbanistikos paminklų (gaviniai kaimai, vienuolynas), 7 parkai ir 18 piliakalnių.

Turistams ilsėtis ir apgyvendinti pritaikyta 13 kaimo turizmo sodybų, 2 viešbučiai, 4 svečių namai, 1 kempingas, 4 turistinės stovyklos.

Kaip matyti iš anksčiau pateiktų duomenų, Ukmergės rajone ypač gausu dvarų ir parkų. Dalis jų yra pritaikyti turizmui bei poilsiui, kiti šiuo metu yra apleisti ir neprižiūrimi, nelankomi. Labiausiai išpuoselėti, prižiūrimi ir turizmui pritaikyti yra Krikštėnų, Taujėnų ir Užugirio dvarai. Taip pat išskirtinis yra Lyduokių dvaras, kuris pritaikytas paprastajam ir žaliajam turizmui. Analizei atlikti pasirinkta 14 dvarų, kurie nagrinėjami pagal 6 požymius (1 lentelė).

1 lentelė. Ukmergės rajono dvarų analizė

Eil. Nr.	Dvaro pavadinimas	Parkas	Hidrografiniai objektai	Paslaugos	Renovacija	Pritaikyta turizmui	Pritaikyta žaliajam turizmui
1.	Daumantiškių	-	-	-	-	-	-
2.	Jasiuliškio	-	-	-	-	-	-
3.	Krikštėnų	+	+	+	+	+	-
4.	Kurėnų	+	-	-	-	-	+
5.	Leonpolio	+	+	-	-	-	-
6.	Lyduokių	+	+	+	+	+	+
7.	Lokinės	-	-	-	-	-	+
8.	Siesikų	-	+	-	-	+	+
9.	Šventupės	+	-	-	-	-	-
10.	Taujėnų	+	+	+	+	+	-
11.	Užugirio	+	+	+	+	+	+
12.	Vaitkuškio	-	-	-	-	-	-
13.	Vaivadiškių	-	-	-	-	-	-
14.	Veprių	+	+	-	-	-	-

Išanalizavus duomenis matyti, kad 8 dvarai iš 14 turi parkus, 7 dvarų teritorijose yra hidrografinių objektų: tvenkinių, ežerų, upių. Tik 4 dvarai yra renovuoti ir juose teikiamos apgyvendinimo bei kitos turistinės paslaugos. Visiškai žaliajam turizmui pritaikyti 5 dvarai.

Ukmergės rajone yra daug piliakalnių. Vienas iš labiausiai žaliajam turizmui tinkančių piliakalnių – Paželvių piliakalnis.

Paželvių piliakalnis – valstybės saugomas archeologijos paminklas. Jis yra netoli Želvos kaimo, Želvos upelio krante. Šalia piliakalnio – Bliūdašilio miškas.

Ukmergės rajone esančių piliakalnių analizei atlikti pasirinkta 15 piliakalnių, kurie vertinami pagal 4 požymius (2 lentelė).

2 lentelė. Ukmergės rajono piliakalnių analizė

Eil. Nr.	Piliakalnio pavadinimas	Šalia hidrografinių objektų	Šalia miško	Pritaikytas turizmui	Pritaikytas žaliajam turizmui
1.	Antatilčių I	+	-	-	+
2.	Antatilčių II	+	-	-	+
3.	Bartkūnų	-	+	-	+
4.	Berzgainių	+	-	-	-
5.	Daubariškių	+	+	-	+
6.	Juodausių	+	+	-	-
7.	Laičių	+	-	-	+
8.	Lokinės	+	-	-	+
9.	Parijos	-	+	-	+
10.	Paželių	+	+	-	+
11.	Sližių	+	+	+	+
12.	Sukinių	+	-	-	+
13.	Ukmergės miesto	+	-	+	-
14.	Veprių	+	-	+	+
15.	Zujų	+	+	-	-

Remiantis pateiktais duomenimis, galima teigti, kad 12 piliakalnių teritorijoje yra hidrografinių objektų ir 7 yra šalia miškų. Atsižvelgiant į tai, jog piliakalniai yra natūralioje gamtos aplinkoje ir yra palankios sąlygos juos pasiekti, manytina, kad 11 galima pritaikyti žaliajam turizmui. Turizmui nepritaikyti, apiešti ir sunkiai randami yra Berzgainių, Juodausių ir Zujų piliakalniai.

Nors Ukmergės rajone nėra gausu upių, tačiau dvi pagrindinės upės – Šventoji ir Siesartis – sulaukia itin didelio turistų antplūdžio. Atsižvelgiant į tai, kad turistinės vandens trasos šiose upėse yra itin populiarios, rajone yra 7 baidarių nuomos punktai.

Šventosios upės maršrutai yra itin vaizdingi. Vienas iš populiariausių yra Kavarskas–Ukmergė. Šio maršruto atstumas – 29 km, tačiau esant poreikiui jį galima trumpinti iki 25 km, 19 km, 15 km ar 10 km. Tai vienas iš ramiausių Šventosios upės ruožų.

Siesartis itin populiarus tarp iššūkių mėgėjų. Turistai renkasi dviejų dienų arba vienos dienos keliones. Vienas iš dažniausiai pasirenkamų yra maršrutas nuo netoli Valų kaimo esančio tilto iki šalia Lentvorų esančios užtvankos. Šį maršrutą renkasi nuotykių mėgėjai, kadangi upė yra itin srauni ir vingiuota. Šioje atkarpoje anksčiau buvo daug vandens malūnų, kuriems sugriuvus susi-

formavo įvairios kliūtys, kurios dar labiau pajvairina šią trasą. Didelė dalis upės teka miškingomis vietovėmis.

Šventosios ir Siesarties upių aplinka yra išlikusi labai natūrali, tik kai kurios atkarpos sutvarkytos. Galima teigti, kad upės yra pritaikytos žaliajam turizmui, tačiau jų pakrantės galėtų būti daugiau pritaikytos žmonių poilsiui.

Ukmergės rajone yra 30 ežerų, tačiau dauguma jų turizmui nėra pritaikyti: nėra įrengti paplūdimiai, nesutvarkytos pakrantės, daug kur nėra privažiavimo. Sutvarkytos ir poilsiui pritaikytos tos ežerų pakrantės, šalia kurių yra kaimo turizmo sodybos arba privačios valdos.

Nors dauguma rajone esančių vandens telkinių žmonių poreikiams nėra pritaikyti, būtų galima išskirti Kadrėnų tvenkinį. Tai dirbtinės kilmės tvenkinys, kurio plotas – 103,7 ha, pakrantės yra kalvotos, o didžiąją jų dalį užima pušynai ir laukai. Šalia yra įkurtas A. Svarinsko parkas, skirtas partizanams atminti. Parko teritorija – 70 ha. Visa ši teritorija pritaikyta lankytojams išsaugant natūralią gamtos aplinką. Tvenkinio pakrantėje įrengtos kelios stovyklavietės. Visos jos yra gana dideliu atstumu viena nuo kitos, kad turistai galėtų netrukdomai ilsėtis. Galima teigti, jog Kadrėnų tvenkinys, jo pakrantės ir šalia esantis parkas yra žaliajam turizmui pritaikytą teritoriją Ukmergės rajone pavyzdys.

Turistai ir poilsiautojai savo laisvalaikiui gali rinktis 14 kaimo turizmo sodybų, kurios yra išsidėsčiusios visoje Ukmergės rajono teritorijoje (3 lentelė).

3 lentelė. Ukmergės rajono kaimo turizmo sodybų analizė

Eil. Nr.	Kaimo turizmo sodybos pavadinimas	Įvertinimas gandruiškais	Pritaikyta ramiam poilsiui	Pritaikyta aktyviam poilsiui	Hydrografiniai objektai	Miškas	Pritaikymas žaliajam turizmui
1.	Algirdo Baltakio sodyba	2	+	+	+	-	-
2.	Baidarkiemis	2	-	+	+	-	+
3.	Baravykinė	-	-	+	+	+	+
4.	Birutės Norušaitienės sodyba	4	-	+	+	+	+
5.	Duburiai	3	+	+	-	+	+
6.	Ilgajis	4	-	+	+	+	+
7.	Juodasis namas	4	+	+	+	+	-
8.	Kazimierava	3	+	+	+	+	+
9.	Kurėnai	-	+	+	+	+	-
10.	Laimės šulinys	2	+	+	+	+	+

11. Sidabrinė pieva	-	+	+	+	+	+
Sigito						
12. Masiulionio sodyba	-	+	+	+	+	+
13. Sodyba dviem	4	+	-	+	+	+
14. Žirnaja	5	+	+	+	+	-

Iš pateiktų duomenų matyti, kad kaimo turizmo sodybos yra pritaikytos ir ramiam, ir aktyviam poilsiui. Atsižvelgiant į tai, jog dauguma sodybų yra įkurtos natūralioje gamtos aplinkoje, neurbanizuotose teritorijose, galima teigti, jog jos yra pritaikytos ir ekologiniam (žaliajam) turizmui.

Ukmergės rajone turistams taip pat yra pritaikyti ir 4 edukaciniai centrai: Užugirio krašto senųjų amatų edukacijos centras, Petronių kaimo bendruomenės amatų namai, duonkepių Kriaučiučių edukacinė sodyba „Vyrų duona“ bei Česlovo ir Rūtos Lukenskių sodyba. Visi edukaciniai centrai yra išskirtiniai ir siūlo turistams skirtingas programas.

Užugirio krašto senųjų amatų edukacijos centre turistai gali dalyvauti etnografinio pobūdžio renginiuose, susipažinti su krašto istorija, tradicijomis, papročiais bei kulinariniu paveldu. Taip pat čia yra vykdomos edukacinės programos „Duonos kelias“, „Lino kelias“, be to, kepami šakočiai.

Petronių kaimo bendruomenės amatų namai puoselėja senąsias Aukštaitijos regiono virtuvės tradicijas. Čia taip pat vykdomos edukacinės duonos kepimo, sūrio gaminimo programos.

„Vyrų duona“ – sodyba, kurioje nuo 2002 m. buvo pradėta vykdyti edukacinė duonos kepimo programa. Ši sodyba iš kitų edukacinių centrų išsiskiria tuo, kad produktai – rugiai ir kviečiai – duonai kepti yra užauginami šalia esančiame ekologiniame ūkyje.

Česlovo ir Rūtos Lukenskių sodyboje yra rengiamos edukacinės programos lietuviškų kalendorinių švenčių tradicijoms puoselėti. Čia yra organizuojami atviri maisto ruošimo mokymai, kuriami autentiški suvenyrai, siekiant atgavinti kulinarinį krašto paveldą, kaimo tradicijas.

Atsižvelgiant į tai, kad centrai įkurti kaimiškose teritorijose, siekiant išsaugoti senąsias tradicijas, puoselėti aplinką ir gamtą, galima teigti, kad šios edukacinės sodybos yra pritaikytos ir ekologiniam (žaliajam) turizmui.

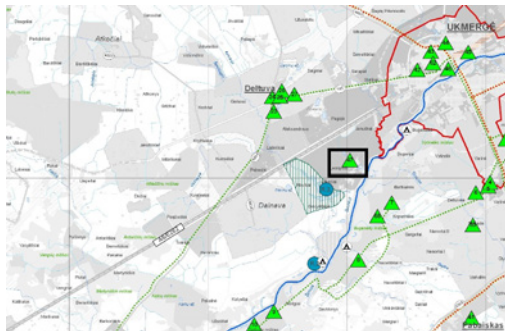

EKOLOGINIO (ŽALIOJO) TURIZMO PLĖTRA UKMERGĖS RAJONE

Kadangi Ukmergės rajonas – patrauklus turistams, yra geroje strateginėje vietoje, turi daug gamtos išteklių ir objektų, būtų naudinga jame skatinti ir plėsti žaliąjį turizmą. Kaip vieną iš tam tinkamų objektų galima išskirti Leonpolio dvarą, nutolusį nuo Ukmergės miesto 6,6 km.

Šis dvaras minimas nuo 1721 m., kai jį savo sūnui Leonui Mykolui Radvilai pastatė Marcijona Radvilienė. Šie rūmai buvo skirti poilsiui medžioklės metu. Vėliau dvaras priklausė kitiems Radvilų šeimos atstovams. Tik po 1922-ųjų m. žemės reformos jis buvo perduotas medicinos daktarui Mykolui Deveniui.

Šiuo metu dvaras yra visiškai apleistas, dvaro pastatas nerenovuotas, išlikusi senų laikų rūmų planinė struktūra (2 pav.).

2 pav. Leonpolio dvaro vieta
(šaltinis: Ukmergės bendrasis planas)

3 pav. Obelių ežeras
(šaltinis: www.geoportal.lt)

Žaliajam turizmui plėtoti dvaras galėtų būti pritaikytas dėl gausių gamtos išteklių, kuriuos sudaro dvaro parkas, tvenkiniai, šalia dvaro tekanti Šventosios upė.

Atsižvelgiant į tai, kad Ukmergės rajone esantys vandens ištekliai yra per mažai pritaikyti ekologiniam (žaliajam) turizmui, būtų naudinga numatyti daugiau vandens telkinių pritaikymo ekologiniam (žaliajam) turizmui galimybių. Viena iš tokių vietų galėtų būti Obelių ežeras. Šis ežeras yra Obelių kaime, nutolusiame nuo Ukmergės miesto 10,3 km (3 pav.).

Obelių ežeras – natūraliai susiformavęs 14,9 ha ploto ežeras, esantis Šventosios upės baseine. Jo kranto linija sudaro 2,2 km. Šiuo metu ežeras nėra pritaikytas turizmui ir rekreacijai: krantai apaugę įvairia vandens augmenija, nesudarytos sąlygos privažiuoti, nėra kelio nuorodų. Šis ežeras būtų tinkamas eko-

loginiam (žaliajam) turizmui, nes aplink ežerą nėra urbanizuotų teritorijų, yra natūrali gamtos aplinka, geras susisiekimas, švarus ežero vanduo.

IŠVADOS

1. Sparčiai besivystantis turizmo sektorius lemia didesnius turistų srautus ne tik Lietuvoje, bet ir visame pasaulyje. Siekiant darnos su gamta, populiarėja ekologinis (žaliasis) turizmas, kurio pagrindinis tikslas – stebėti gamtos ir vietos kultūros apraiškas, nedarant neigiamo poveikio aplinkai ir suteikiant vietos gyventojams galimybę užsiimti socialine ir ekonomine veikla. Dėl gamtos ir kultūros išteklių Lietuvoje potencialo vystytis ekologiniam (žaliajam) turizmui yra labai daug.
2. Mūsų šalyje turizmo sritis išvystyta taip, kad čia gali lankytis tiek ramų, tiek aktyvų poilsį mėgstantys turistai. Nuo 2009 iki 2014 m. vietinių turistų skaičius Lietuvoje padidėjo 4,39 proc. Į Ukmergės rajoną atvykusių turistų skaičius padidėjo daugiau nei 5 kartus.
3. Daugumą Ukmergės rajono gamtos išteklių galima priskirti prie pritaikytų ekologiniam (žaliajam) turizmui. Labiausiai tam pritaikyti piliakalniai (11 iš 15) ir edukaciniai centrai (4 iš 4), kiek mažiau – kaimo turizmo sodybos (10 iš 14). Taip pat galima teigti, kad tik 5 iš 14 dvarų yra pritaikyti ekologiniam (žaliajam) turizmui.
4. Geriausiai ekologiniam (žaliajam) turizmui Ukmergės rajone pritaikyti Šventosios ir Siesarčio upių bei Kadrėnų tvenkinio teritorijos.
5. Kad būtų plėtojami ekologinio (žaliojo) turizmo produktai ir didinamas jų konkurencingumas, būtina ir toliau investuoti į viešąją infrastruktūrą ir ją gerinti, skatinti verslininkus teikti reikiamas paslaugas (apgyvendinimo, maitinimo, inventoriaus nuomos, aptarnavimo ir kitas) ir užtikrinti informacijos sklaidą. Siekiant plėtoti ekologinį (žaliąjį) turizmą Ukmergės rajone tikslinga sutvarkyti Leonpolio dvaro ir Obelių ežero teritorijas.

LITERATŪRA

1. Astromskienė, A., Sirusienė, R. (2007). *Kaimo turizmas: Leidinys pradedantiems verslą*.
2. Birgelytė, A., Dijokienė, M. (2008). *Ekoturizmo metodinės rekomendacijos: Taikomas mokslo tiriamasis darbas*. Vilnius.
3. Europos aplinkos agentūra. *Turizmas* [interaktyvus], [žiūrėta 2016 m. rugsėjo 3 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.eea.europa.eu/lt/themes/tourism>.

4. Jafari, J. (2000). *Encyclopedia of tourism*. London, [interaktyvus], [žiūrėta 2016 m. rugsėjo 10 d.]. Prieiga per internetą: <https://books.google.lt/books>.
5. Juknys, R. (2002). *Aplinkotyros pagrindai*. Kaunas.
6. *Lietuvos aplinkosaugos raida*. (2000).
7. *Lietuvos turizmo plėtros 2014–2020 metų programa* [interaktyvus], [žiūrėta 2016 m. rugsėjo 11 d.]. Prieiga per internetą: <http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc>.
8. Mcgahey. (2012). The ethics, obligations, and stakeholders of ecotourism marketing. *United States, Intellectual economic*, 6, 2 (14) [interaktyvus], [žiūrėta 2016 m. rugsėjo 11 d.]. Prieiga per internetą: <http://search.proquest.com/openview/2885422695fc73d5e4619378788310be/1?pq-origsite=gscholar>.
9. *Viešosios įstaigos Ukmergės turizmo ir verslo informacijos centro 2014 metų vadovo veiklos ataskaita* [interaktyvus], [žiūrėta 2016 m. rugsėjo 20 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.ukmergeinfo.lt/wp-content/uploads/2012/12/2014-m-tvic-veiklos-ataskaita.pdf>.
10. World tourism organisation. *Why tourism?* [interaktyvus], [žiūrėta 2016 m. balandžio 12 d.]. Prieiga per internetą: <http://www2.unwto.org/content/why-tourism>.

POTENTIAL AREAS OF ECOLOGICAL (GREEN) TOURISM IN UKMERGĖ DISTRICT

Virginija Atkocevičienė, Jolanta Valčiukienė, Daiva Juknelienė, Neringa Matulionytė

Summary

For harmony with nature, eco - green tourism is getting more popular. Eco - Green tourism - is kind of tourism, where the main purpose is to observe nature and local cultural manifestations, without adversely affecting the environment and giving local residents an opportunity for social and economic activities. Lithuania potential for such traveling is very high, because we have a lot of natural, nature conserved, human unspoiled areas and opportunities for watching birds and wildlife.

Universal eco-tourism is considered to escalate at the beginning of 1983. An examination of the statistics of the incoming flow of tourists in Ukmergė region, reveals that this number is likely to increase. Ukmergė region extremely rich in natural attractions, so the analysis had been done by selected 4 areas: mansions and park, mounds, water and active water tourism, rural tourism and educational centers.

In summary, the results suggest that the majority of Ukmergė district natural resources can be attributed to the personalized eco - green tourism. Adapting mounds (11 of 15) and educational centers (4 out of 4) are the strongest. A bit less is in rural tourism (10 of 14) and only 5 of 14 mansions. Sventoji and Siesartis rivers and pond Kadrėnų are mostly developed for green tourism. In order to develop the Green - eco-tourism area in Ukmergė it is appropriate to fix Leonopolis mansion and Obeliai lakes' areas.

Keywords: tourism, green tourism, natural resources.